

Euro tulek ja pangateenused

Riho Unt
Katrin Talihärm
09.08.2010

Ülemineku põhimõtted

- Euro kasutuselevõtt kontorahas toimub kohese üleminekuna (*“big bang”*), st ülemineku perioodi ei ole
- Krooni kontoraha konverteeritakse üheaegselt ning täies ulatuses eurodeks
- Kõik tehingud, mis on teostatud alates 1. jaanuarist 2011, kajastatakse eurodes
- Enne 1. jaanuari 2011 teostatud tehingud kajastatakse kroonides

Lepinguid ei pea muutma

- Pangad lähtuvad EL määrusega sätestatud lepingu järjepidevuse põhimõttest, st et euro kasutuselevõtt ei mõjuta lepingute ja muude juriidiliste dokumentide järjepidevust ja nende tingimusi, ega vabasta võetud kohustuste täitmisest, samuti ei anna poolele õigust kehtivat dokumenti ühepoolselt muuta või lõpetada.
 - Kroonides toodud summad konverteeritakse automaatselt, teenustasuta ja keskkursiga eurodesse
 - Hoiuse, kogumis-/säästuhoiuse ja investeerimishoiuse kokkulepitud intress jääb samaks kokkulepitud perioodiks
 - Kroonilaenude tagasimaksmine hakkab toimuma eurodes
 - Talibor asendatakse Euriboriga
 - Ei puuduta euros ega teistes valuutades hoiuseid/laene

Laenugraafikute konverteerimine

Võimalik lähtuda kahest põhimõttelisest lähenemisest:

1. Konverteerida graafikujärgsed maksed
2. Konverteerida laenujääk ja koostada jäägile uus graafik

Lähenemise valib tulenevalt tehnilisest otstarbekusest pank

Konverteerimisel tekivad 1 € sendi täpsusega

ümardamisest vahed (1 mln EEK laenujäägi ja 10-aastase perioodi puhul ca 20 EEK), mis kajastatakse ja tasandatakse viimase maksega

- Öppelaenudel konverteeritakse graafikujärgsed maksed

Maksed

- Euroala riikidesse eurodes tehtavad, siseriiklike maksetega samadel tingimustel (nt makse algatamise kanal, makse kulutüüp) maksed, on alates €-päevast siseriiklike maksetega sama teenustasuga
- Kodumaise makse tegemisel võimalik kasutada nii siseriiklikku kui ka rahvusvahelist IBAN kontonumbrit
- Limiidid konverteeritakse vaikimisi vastavalt ümardamisreeglitele
- 31. detsember 2010 on tavaline arvelduspäev, viimane kliiring kell 18:00

Pangakanalid

- Vääringu vahetuseks on pangasüsteemid €-päeval (**internetipank makseautomaadid, teleteenused, telefonipank, mobiilipank jne**) (osaliselt) suletud
- Funktsionaalsus hakkab samm-sammult taastuma 1. jaanuaril - esimeste seas nt kontojääk ja pangasisesed maksed, kogu funktsionaalsuse taastumine võib võtta mitu päeva (nt laenugraafikute kättesaadavaks tegemine)
- Pangakontorid on 01.01.2011 avatud, pakutavate teenuste ulatus täpsustamisel
- Klientidel tõenäoliselt soov võtta sularaha võimalikult ülemineku hetkel, vaadata oma kontoseisu internetipangas võib tekitada süsteemide ülekoormuse

Kaardimaksed

- Kõik ligi 25 000 kaarditerminali/kassasüsteemi vajavad vääringu vahetamiseks ümberseadistamist, kuid kaardimaksed töötavad ka ajal, mil pangasüsteemid on maas.
- Kuigi terminali tüüpe on palju ja kõik terminalid ei ole 01.01 kl 00:00 valmis algatama EUR tehinguid (nt automaatbensiinijaamad) on tagatud:
 - EEK tehingu summa nähtavaks tegemine eurodes
 - Tehingu kajastumine kontrol eurodes
- **Pöörake enne allkirjastamist/PINi sisestamist tähelepanu vääringule**
- **Säilitage kaardimaksekviitung**
- Tõrked kaardimaksetes peaksid olema minimaalsed, seega üleliigset sularahavaru pole vaja omada.

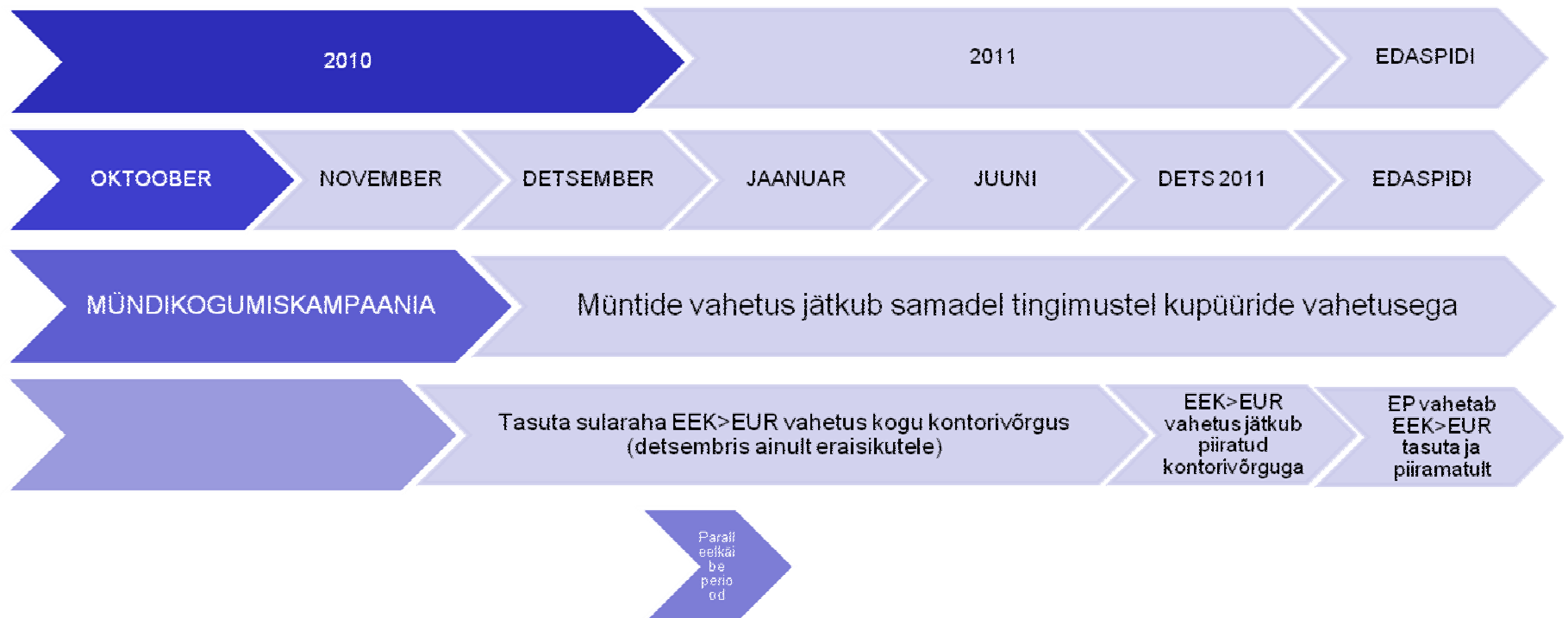
Sularahaautomaadid

- ATMide kaudu lastakse ringlusse hinnanguliselt 80% kupüüridest
- Sularahaautomaadid väljastavad alates €-päevast eurosid. Juhul kui automaati ei ole jõutud euro rahatähti veel viia, siis automaat sularaha ajutiselt ei väljasta - eesmärk 48 tunni jooksul katta kõik ligi 1 000 ATM-i
- Euroalas on ATM-ist sularaha väljavõtmine pärast €-päeva siseriikliku riskasutuse hinnaga

- 1. oktoober 2010 Pangad alustavad eraisikutelt teenustasuta krooni müntide vastuvõttu.
- 1. detsember 2010 Pangad alustavad eraisikute sularaha kroonide eurodeks vahetamist.
- 1. jaanuar 2011 Eesti võtab kasutusele euro.
- 1.-14. jaanuar 2011 Krooni ja euro sularaha paralleelkäive.
- 1. juuli 2011 Krooni sularaha vahetus läbi piiratud kontorivõrgustiku kuni 31.12.2011.a. ning seejärel tähtajatult Eesti Panga poolt.

Ajakava

Sularaha ringlusse laskmise kanalid

- Sularaha lastakse ringlusse kolme peamise kanali kaudu:
 - ATM-id
 - Pangakontorid
 - Jaekaubandus
 - Eesti Posti kontorid (maapiirkondades)
- Pangakontoritest võimalik detsembris soetada Eesti euromüntidega stardipakette hinnaga 200 EEK (limiit ühe ostja kohta 5 tk). NB! Enne 01.jaanuari 2011 ei ole Eesti euromünt legalne maksevahend

Teavitamine

Infomaterjalid ja täiendav teave oma pangast

- Lisaks saab pangandusalast infot
 - Pangaliidu voldik eesti ja vene keeles (pangakontorid, postkontorid, KOV)
 - Tere EURO leibkondade teatmik (mass-postitatakse eesti ja vene keelsena)
 - Tere EURO € ettevõtja teatmik e-postitati kõigile ettevõtetele (@eesti.ee aadressile)
- Valmistatakse ette reklaami / kommunikatsioonikampaaniat
- Euroveeb: euro.eesti.ee
- Euroinfo telefon 800 3330

Kokkuvõtteks: Pankade kliendid on eurole üleminekul hästi hoitud

Riho Unt

Pangaliidu juhatuse esimees

Suurim projekt Eesti panganduse ajaloos

- Elektroonilise panganduse kõrge arengutase on meie suur pluss
 - Sõltuvus sularahast madalam kui eelmistel üleminejatel
 - Puuduvad iganenud maksevahendid – tšekid jms.
- Seisakud pangasüsteemides lühemad, kui algselt plaanitud.
- € üleminekuks investeerivad pangad üle 200 miljoni krooni.
- € kasutuselevõtt on pankade majandustulemustele suures osas neutraalse mõjuga, kaduvaid tulusid kompenseerivad väiksemad kulud.
- Põhirõhk kaupmeestel, kuna erinevalt eraisikutest tuleb neil spetsiaalseid tegevusi teha – kaaseeljaotus, POS-ide seadistamine.
- Sujuvaks üleminekuks on valmidus lasta ringlusesse ATMide kaudu eelkõige väikeseid kupüüre, 50 EUR oleks suurema käibega masinates, muudes 5 ja 20 EUR.

Euro tulek pangakliendile suuri muutusi ei too

Mõningad nõuanded eraisikule:

- Kõige lihtsam on pangakaarti kasutavatel klientidel – nende raha on alati õiges vääringus.
- Piisab ühest pangakontori külastusest, et panna kontole kodus olevad mündid ja sularaha. Soovitame seda teha enne detsembrit.
- Detsembris tuleks viia ennast kurssi, et millised katkestused on sinu panga süsteemides.
- Paralleelkäibe perioodil on kõige lihtsam maksta kaardiga ning meelerahu tagamiseks võib ostutšekid alles hoida.

Üheski järjekorras pole vaja seista – ükski tegevus ei ole ajakriitiline – krooni saab euroks vahetada tähtajatult.

Seitse asja mida teada

1. €-päev - 1. jaanuar 2011
2. Üks euro = 15,6466 krooni
3. Krooni saab kasutada maksevahendina kuni 15. jaanuarini, pangakaart on alati õiges vääringus.
4. Krooni münte saab eraisik teenustasuta kontole panna alates 1. oktoobrist.
5. Krooni sularaha saab euro sularahaks vahetada teenustasuta alates 1. detsembrist.
6. Pangas olev raha vahetatakse automaatselt euroks 1. jaanuaril.
7. Ühtegi lepingut muutma ei pea - pank arvestab teenustasuta kõigi lepingute väärtused automaatselt eurodesse.